

АУТОРСКА ПРАВА

Умјетност је губљење времена! То можеш заборавити!

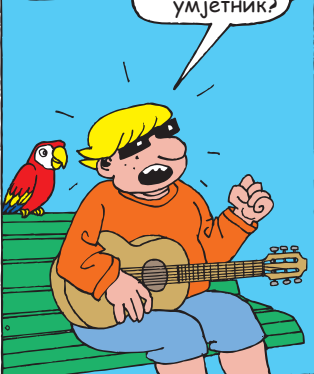
Ох....!

МАРКО ЖЕЛИ ДА СТУДИРА МУЗИКУ, АЛИ ЊЕГОВИ РОДИТЕЉИ СЕ ПРОТИВЕ ...

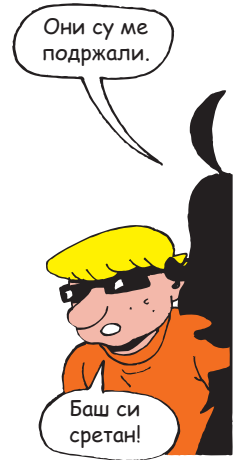
То није фер!
Зашто не бих могао бити умјетник?

Марко, у чему је проблем?

Моји родитељи кажу... да ћу сигурно умријети од глади!

ПОГРИЈЕШИЛИ СУ! ДА ВИДИМО ЗАШТО!

Тако је; свако то зна,
тачно? Дакле...

Ако компонујеш пјесму или напишеш књигу,
шта си ти у односу на то дјело?

Па...аутор!

Дакле, аутор је власник
дјела и оно њему
припада, јер га је он
створио.

А да би то урадио морао је вриједно и напорно да ради, да
уложи вријеме, труд, таленат, а често и власти новаца.

И нико не може да одузме имовину
без дозволе власника?

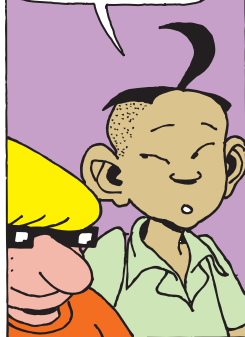
Једина особа која може да располаже таквим дјелом, да га прода или изнајми, дозволи
његово умножавање, лиценцира га и тако даље, јесте аутор.

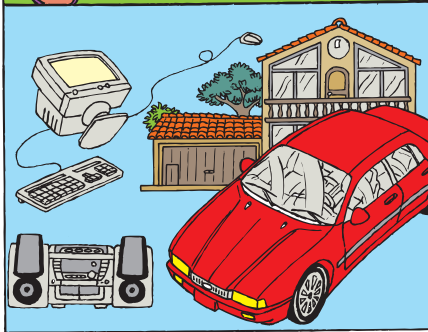
Дакле...ако створим неко дјело, могу ли да зарадим новац од тога?

Наравно, а тада ће те родитељи оставити на миру.

Разлика је у томе што су куће и аутомобили материјалне ствари...

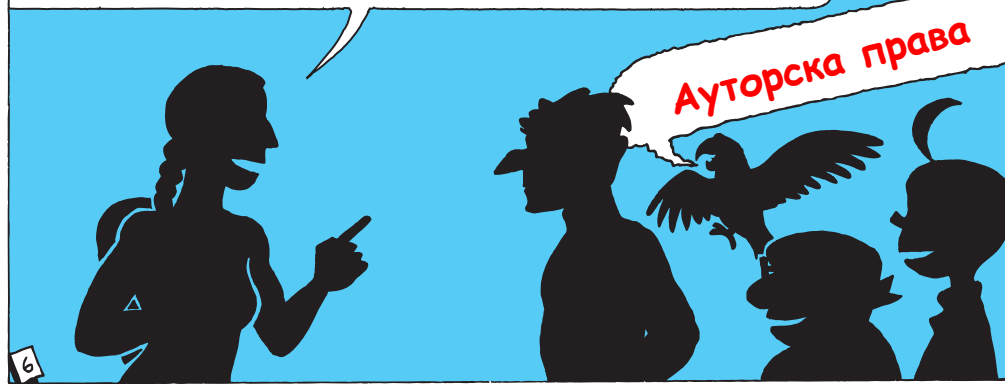
Интелектуална дјела (пјесме, поезија, сценарији, плес, итд.) су нематеријалне ствари.

Али сва добра, физичка и интелектуална, имају власнике чија права морају бити поштована.

Медиј је физички (папир, ЦД, касета), али дјело је интелектуално.

Дакле, ако желиш да будеш извођач и зарађујеш за живот креативним радом, мораш сазнати више о ауторским правима.

Ко може бити аутор?

Само су људи у стању да створе интелектуална дјела, тако да животиња, машина или институција не може да буде аутор.

Жао ми је Аурора...

АУТОР!

Ти само опонашаш, не ствараш.

Јадна малена! Али зар не постоје и друге врсте ауторства?

Да, постоје...

1. заједничко ауторство,

2. ауторство над дјелима под псеудонимом (дјела писана под измишљеним именом),

4. ауторство над дјелима створеним за послодавца.

3. ауторство над анонимним (непотписаним) дјелима,

А шта ако се двије стране о нечему не сложе?

Генерално се претпоставља да права над нарученим дјелима или оним које аутор створи у својству упосленика припадају послодавцу.

Па ...

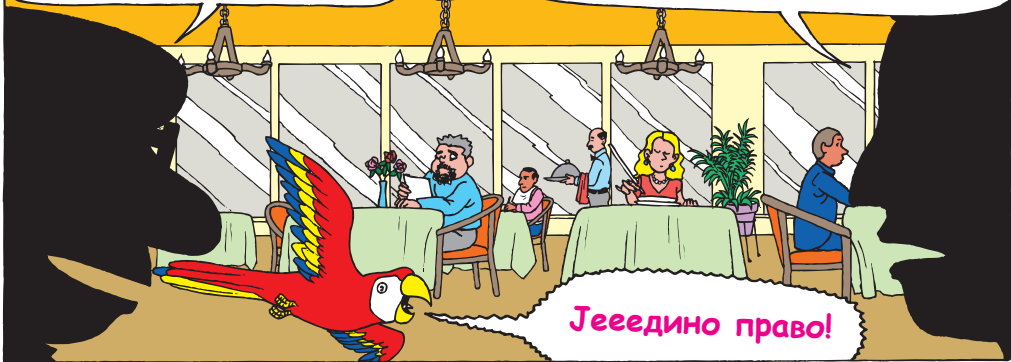

Ауторска права штите креације у форми књижевних и умјетничких дјела, без обзира на њихове особине.

Али ако водим неки посао, могу ли да пуштам пјесму да бих привукао муштерије?

Само ако платиш кориштење; запамти: куповина ЦД-а значи да је једино право које ти припада право на његово слушање

Јеедино право!

А шта је са неким ко направи рачунарски програм?

То се третира као књижевно дјело; јер је резултат људске креативности.

А колико дуго је неко дјело заштићено?

Током цијелог ауторовог живота и 50 година након његове смрти.

У многим земљама то може потрајати и 70 година.

Добро, значи умјетник стварно може зарађивати за живот од своје умјетности...!

И то тако дуго! Али шта након тога?

Дјело улази у јавни домен, и умножавање постаје бесплатно.

Шта ако неко други тада утврди да је дјело његово?

Не може. Ауторова морална права (његово ауторство и контрола над дјелом) трају заувјек.

ПИРАТСТВО И ПЛАГИЈАТОРСТВО

Пиратство је неовлаштено умножавање, продаја, изнајмљивање или други вид кориштења дјела. У било којем облику.

Спремни?

Само пљачкајте,
мили моји!

А не морамо чак ни платити!

Плагијаторство је дистрибуција дјела које припада неком другом, након дословног копирања, парафразирања, и приписивања ауторства другој особи.

Твоје дјело? Али већ сам ово прочитала код другог аутора!

Хмм, умм...паа,
замислите случајности?

И једно и друго представља кршење ауторских права, а то је криминал!

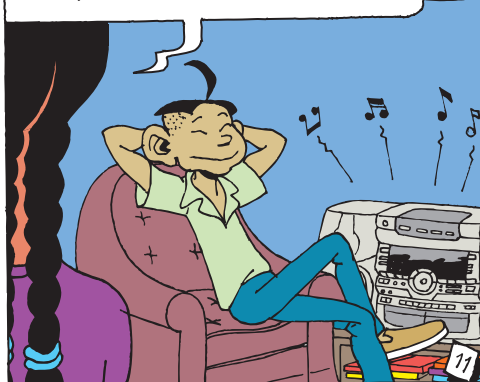

Крииииминал!

Али некада можеш да користиш неко дјело без тражења дозволе од аутора.

Тако је, на примјер када слушамо музику код куће...

или у оквиру предавања из умјетности и књижевности у школама, у образовне сврхе

још у
18. вијеку...

И можеш да репродукујеш мање фрагменте неког дијела да би појаснио одређену идеју.

Опет тачно: то се зове право цитирања;
мораш навести аутора и извор.

Хвала вам. Сада имам
аргументе за моје родитеље.

Наравно! Онда ће те
поштовати као ствараоца и
власника права.

Дакле, и ми ствараоци, ипак, имамо
будућност...

Садашњост и будућност!

Дакле, Ван Далус...?

Хмммм да... Морам
признати да су
твоји родитељи
погријешили; кад
мало боље размислим,
можда као умјетник,
ипак, имаш будућност
пред собом.

ПОДРЖИМО АУТОРСКА ПРАВА!

Крај

Лима, октобар 2001 год. Објављено уз договор између Националног института за одбрану конкуренције и заштиту интелектуалног власништва (INDECOP) и Свјетске организације за интелектуалну својину (WIPO) * **Сценариј и умјетнички дизајн:** Juan Acevedo / **Дизајн:** German Luna, Jorge Llanusa / **Боја:** Maria Elena Sialer * **Пријевод:** WIPO / **Контакт:** WIPO, 34 chemin des Colombettes, 1211 Geneva 20 (Switzerland), e-mail: wipo.mail@wipo.int. / Институт за интелектуалну својину Босне и Херцеговине, Краља Петра Крешимира IV 8а, 78000 Мостар, Босна и Херцеговина, www.ipr.gov.ba, e-mail: mostar@ipr.gov.ba; испостава у Сарајеву, Хамдије Ђемерлића 2/7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, e-mail: sarajevo@ipr.gov.ba; испостава у Бања Луци, Улица Бана др Лазаревића и Васе Пелагића, 78000 Бања Лука, Босна и Херцеговина, e-mail: banjaluca@ipr.ba.

Ово дијело је преведено и умножено уз дозволу Свјетске организације за интелектуалну својину (WIPO) која је носиоца ауторског права, на основу изворног текста на енглеском језику. Секретаријат WIPO-а не одговара за квалитет пријевода или евентуално прилагођавање текста.